

T.C.
RİZE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2024/966
KARAR NO : 2025/1185

DAVACILAR : 1- [REDACTED] 2- [REDACTED]
3- [REDACTED] 4- [REDACTED]
5- [REDACTED] 6- [REDACTED]
7- [REDACTED] 8- [REDACTED]
9- [REDACTED] 10- [REDACTED]
11- [REDACTED] 12- [REDACTED]
13- [REDACTED] 14- [REDACTED]
15- [REDACTED] 16- [REDACTED]
17- [REDACTED]

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

DAVALI : RİZE VALİLİĞİ/RİZE

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

DAVACILAR YANINDA

MÜDAHİLLER : 1-KUZEY ORMANLARI DERNEĞİ

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

2-YEŞİL ARTVİN DERNEĞİ

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

3-DOĞAL HAYATI KORUMA DERNEĞİ

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

4-EGE ÇEVRE KÜLTÜR PLATFORMU DERNEĞİ

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

5-TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

6-EKOLOJİ KOLEKTİFİ DERNEĞİ

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

7-TMMOB MİMARLAR ODASI BAŞKANLIĞI

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

8-TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANLIĞI

VEKİLİ : AV. ZÜHAL SİRKECİOĞLU DÖNMEZ - (E-Tebliğat)

9-TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

10-KIRSAL ÇEVRE VE ORMANCILIK SORUNLARI ARAŞTIRMA DERNEĞİ

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

DAVALI YANINDA

MÜDAHİLLER : 1- ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI - (E-Tebliğat)

VEKİLLERİ : AV. [REDACTED], AV. [REDACTED]

T.C.
RİZE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2024/966
KARAR NO : 2025/1185

2- CENGİZ İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET A. Ş.

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

3-YAPI VE YAPI İNŞ. TAAHHÜT SAN. VE TİC. A. Ş.

VEKİLİ : AV. [REDACTED]

DAVANIN ÖZETİ : Davacılar tarafından, Rize ili, İkizdere ilçesi, Cevizlik ve Gürdere Köyü mevkiinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü tarafından işletilmek istenilen "ER: 3396069 ruhsat numaralı Cevizlik Bazalt Ocağı Projesi" ile ilgili olarak tesis edilen **21/01/2021 tarihli ve E.202111 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir"** kararının; davacıların, maddi olay ve hukuki sebeplerin aynı olması nedeniyle birlikte dava açtıkları, davanın çevre ve komşuluk hukuku çerçevesinde açıldığı, faaliyet sahasının çok yakınlarında yaz kış yaşanan konutların bulunduğu, taş ocağının faaliyet göstereceği alan, arazi topoğrafyası, aşırı eğim gibi nedenlerle uygun olmadığı, PTD'de patlatma değerlendirme raporlarının bulunmadığı, taş ocağında yapılan patlatmaların mevcut heyelanları tetikleyerek can ve mal güvenliğini tehdit edeceği, işletme sonrası ocak ıslahının yapılmasının mümkün olmadığı, patlatma ile ilgili hesaplamaların hatalı yapıldığı, PTD'de toz emisyonunun değerlendirilmediği, pulvarize toz indirgeme sisteminin toz emisyonunu %95 oranında azaltacağına ilişkin taahhüdün geçersiz olduğu, PTD'de suların nasıl etkileneceği konusunda herhangi bir değerlendirmenin bulunmadığı, hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Usul yönünden, davanın süresinde açılmadığı, davacıların her biri için menfaat ihlali şartının ayrı ayrı tespiti ile menfaat ihlali bulunmayanlar bakımından ehliyet yönünden reddine karar verilmesi gerektiği, esas bakımından ise, Rize-İyidere Lojistik Üssü Limanı için hammadde ihtiyacının sağlanabileceği bölgede Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 11. Bölge Müdürlüğüne ait ER:3396060 Hammadde üretim sahası dışında cevherleşme tespit edilen farklı bir ruhsatın bulunmadığı, deniz üzerinde yapılması planlanan lojistik limanında yapısı gereği dayanımı yüksek bazalt cevherinin tercih edildiği, liman inşaatı için gerekli olan hammadde ihtiyacının karşılanmasının ardından 4 yıl sonunda alanda rehabilitasyon çalışmalarının yapılacağı ve kesilen ağaçların yerine orman idaresi gözetiminde yenileri dikilecek ve rehabilitasyon sürecinin takip edileceği taahhüdünün verildiği, proje alanına en yakın yerleşim alanlarının 535 ve 550 metre mesafelerde yer aldığı, proje alanına en yakın konutlarda oluşması muhtemel tüm çevresel etkilerin yürürlükteki mevzuat hükümlerinde belirten sınır değerlerin altında kaldığı yapılan bilimsel hesaplamalar ve akademik raporlarla ortaya koyulduğu, ocak işletmeciliğinde en çok uygulanan yöntemin basamaklı ve patlatmalı açık ocak işletmeciliği olduğu için Cevizlik Bazalt Ocağında da bu yöntemin uygulanacağı, projenin etki alanı içinde yer aldığı öne sürülen tarım arazileri, proje alanında değil civardaki yerleşilerin etki alanı içinde kalacağı, etki alanı içinde kaldığı öne sürülen tarım arazileri içinde etki değerleri mevzuatın izin verdiği sınırlar içinde kalacağı, işletme süresinin 4 yıl olarak belirlendiği, hukuka uygun olduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

MÜDAHİL (DAVACI) KUZEY ORMANLARI DERNEĞİ

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olarak tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

T.C.
RİZE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2024/966
KARAR NO : 2025/1185

MÜDAHİL (DAVACI) YEŞİL ARTVİN DERNEĞİ

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olarak tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

MÜDAHİL (DAVACI) DOĞAL HAYATI KORUMA DERNEĞİ

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olarak tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

MÜDAHİL (DAVACI) EGEÇEP DERNEĞİ

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olarak tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

MÜDAHİL (DAVACI) TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olarak tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

MÜDAHİL (DAVACI) EKOLOJİK KOLEKTİFİ DERNEĞİ

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olarak tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

MÜDAHİL (DAVACI) TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANLIĞI

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olarak tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

MÜDAHİL (DAVACI) TMMOB MİMARLAR ODASI BAŞKANLIĞI

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olarak tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

MÜDAHİL (DAVACI) TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olarak tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

MÜDAHİL (DAVACI) KIRSAL ÇEVRE VE ORMANCILIK SORUNLARI ARAŞTIRMA

DERNEĞİ DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olarak tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

MÜDAHİL (DAVALI) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata uygun olarak tesis edildiği ileri sürülerek davanın reddine karar verilmesi gerektiği savunulmaktadır.

MÜDAHİL (DAVALI) CENGİZ İNŞ. SAN. VE TİC. A.Ş.

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata uygun olarak tesis edildiği

ileri sürülerek davanın reddine karar verilmesi gerektiği savunulmaktadır.

YAPI VE YAPI İNŞ. TAAH. SAN. VE TİC. A.Ş.

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata uygun olarak tesis edildiği ileri sürülerek davanın reddine karar verilmesi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRKMİLLETİADINA

Karar veren Rize İdare Mahkemesi'nce, Mahkememizin 15/05/2024 tarih ve E:2023/138, K:2024/448 sayılı kararının dava konusu işlemin iptaline ilişkin kısmının Danıştay 4. Dairesi'nin 18/09/2024 tarih ve E:2024/2044, K:2024/4826 sayılı kararıyla bozulması üzerine, bozma kararına hasren dava dosyası 2577 sayılı Kanunun 20/A maddesi uyarınca ivedi yargılama usulüne tabi olarak incelenmek suretiyle işin gereği görüşüldü:

Mahkememizin 17/08/2022 günlü ve E:2021/164, K:2022/533 sayılı ret kararının, Danıştay 6. Dairesinin 20/12/2022 tarih ve E:2022/7522, K:2022/11697 sayılı kararı ile bozulması öncesinde davacılar vekili Av. İbrahim Demirci ve Av. Yakup Şekip Okumuşoğlu'nun; davalı idare vekili Av. Mehmet Pullu ile Ziraat Mühendisi Uğur Altınkaya'nın; davacılar yanında müdahillerden TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Dursun Kahraman ve vekili Av. Hülya Yıldırım ile TMMOB Mimarlar Odası Vekili Av. Beyza Birben Tuncer'in; davalı yanında müdahiller Ulaştırma Ve Altyapı Bakanlığı vekili Av. Halil Seçkin Demir ile Cengiz İnşaat Sanayi Ve Ticaret A.Ş.-Yapı Ve Yapı İnşaat Taahhüt Sanayi Ve Ticaret A.Ş. vekilleri Av. Sinan Ustaoglu ve Av. Selem Artan Kazdal'ın katılımıyla 03/08/2022 tarihinde usulüne uygun duruşma icra edildiği görüldüğünden yeniden duruşma açılmadı.

Dava; davacılar tarafından, Rize ili, İkizdere ilçesi, Cevizlik ve Gürdere Köyü mevkiinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü tarafından işletilmek istenilen "ER: 3396069 ruhsat numaralı Cevizlik Bazalt Ocağı Projesi" ile ilgili olarak tesis edilen 21/01/2021 tarihli E-202111 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararının iptali istemiyle açılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 10. maddesinde; "Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez..." hükmüne yer verilmiştir.

25/11/2014 günlü, 29186 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte olan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin **4. maddesinde; Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı**: Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Projeler hakkında yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararı olarak tanımlanmış, **6. maddesinde;** "(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek veya tüzel kişiler; Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeleri için; ÇED Başvuru Dosyasını, ÇED Raporunu, Seçme Eleme Kriterleri uygulanacak projeler için ise Proje Tanıtım Dosyasını, Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara hazırlatmak, ilgili makama sunulmasını sağlamak ve proje kapsamında verdikleri

T.C.
RİZE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2024/966
KARAR NO : 2025/1185

taahhütlere uymakla yükümlüdürler. (2) Kamu kurum/kuruluşları, bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje sahiplerinin veya Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşların isteyeceği konuya ilişkin her türlü bilgi, doküman ve görüşü vermekle yükümlüdürler. (3) Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. (4) Bu Yönetmelik hükümlerine göre karar tesis edilmeden önce, projenin gerçekleştirilmesinin mevzuat bakımından uygun olmadığının tespiti halinde, aşamasına bakılmaksızın süreç sonlandırılır." hükmüne, **17. maddesinde ise; "Bakanlık, Proje Tanıtım Dosyalarını ek-4'te yer alan kriterler çerçevesinde inceler ve değerlendirir.** Bakanlık, bu aşamada gerekli görülmesi halinde Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlardan proje ile ilgili geniş kapsamlı bilgi vermesini, araç gereç sağlamasını, yeterliği kabul edilebilir kuruluşlarca analiz, deney ve ölçümler yapmasını veya yaptırmasını isteyebilir. (2) Bakanlık on beş (15) iş günü içinde inceleme ve değerlendirmelerini tamamlar. Proje hakkında "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararını beş (5) iş günü içinde verir, kararı Valiliğe, proje sahibine ve Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara bildirir. **Valilik, bu kararı askıda ilan ve internet aracılığıyla halka duyurur.**" düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda alıntısına yer verilen **Yönetmeliğin EK-1 bölümünde Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler Listesinin 27. maddesinde; "a) 25 hektar ve üzeri çalışma alanında (Kazı ve döküm alanı toplamı olarak) açık işletmeler", EK-2 "Seçme, Eleme Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesinin 49. maddesinde ise; "a) Madenlerin çıkarılması (Ek-1 listesinde yer almayanlar)"** sayılmıştır.

Diğer taraftan, anılan Yönetmeliğin **EK-IV bölümünde Proje Tanıtım Dosyasının Hazırlanmasında Esas Alınacak Seçme Eleme Kriterleri belirtilmiş**, 1. Projenin Özellikleri kısmında: a) Projenin ve yerin alternatiflerinin (proje teknolojisinin ve proje alanının seçilme nedenlerinin), b) Projenin iş akım şemasının, kapasitesinin, kapladığı alanın, teknolojisinin, çalışacak personel sayısının, c) Doğal kaynakların kullanımının (arazi kullanımı, su kullanımı, kullanılan enerji türü vb.), ç) Atık miktarının (katı, sıvı, gaz ve benzeri) ve atıkların kimyasal, fiziksel ve biyolojik özelliklerinin, d) Kullanılan teknoloji ve malzemelerden kaynaklanabilecek kaza riskinin, 2. Proje Yeri ve Etki Alanının Mevcut Çevresel Özellikleri kısmında: a) Mevcut Arazi Kullanımı ve kalitesi (tarım alanı, orman alanı, planlı alan, su yüzeyi ve benzeri), Ek-V'deki Duyarlı Yörelere Listesi dikkate alınarak korunması gereken alanlar, 3. kısmında; Projenin İnşaat ve İşletme Aşamasında Çevresel Etkileri ve Alınacak Önlemler ile Notlar ve Kaynakların, Ekler kısmında ise: 1- Proje için seçilen yerin koordinatlarının, 2- Proje alanı ve yakın çevresinin mevcut arazi kullanımını değerlendirmek için; yerleşim alanlarının, ulaşım ağlarının, enerji nakil hatlarının, mevcut tesislerin ve ek-5'de yer alan Duyarlı Yörelere Listesinde belirtilen diğer alanların (proje alanı ve yakın çevresinde bulunması halinde) yerlerine ilişkin verileri gösterir bilgiler 1/25.000 ölçekli halihazır harita (çevre düzeni planı, nazım, uygulama imar planı, vaziyet planı veya plan değişikliği teklifleri, topografik harita) üzerine işlenerek kısaca açıklanmasının, jeoloji haritasının ve depremselliğin belirtilmesi gerektiği şeklinde düzenlemelere yer verilmiştir.

Öte yandan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31. maddesinin yollamada bulunduğu 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Bilirkişiye başvurulmasını gerektiren haller" başlıklı 266. maddesi, "(1) Mahkeme, çözümü hukuk dışında, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde, taraflardan birinin talebi üzerine yahut kendiliğinden, bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verir. Ancak genel bilgi veya tecrübeyle ya da hâkimlik mesleğinin gerektirdiği hukukî bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz. (...)" hükmünü; "Bilirkişi sayısının belirlenmesi" başlıklı 267. maddesi, "(1) Mahkeme, bilirkişi olarak,

T.C.
RİZE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2024/966
KARAR NO : 2025/1185

yalnızca bir kişiyi görevlendirebilir. Ancak, gerekçesi açıkça gösterilmek suretiyle, tek sayıda, birden fazla kişiden oluşacak bir kurulun bilirkişi olarak görevlendirilmesi de mümkündür." hükmünü; aynı Kanunun "Bilirkişi açıklamalarının tespiti ve rapor" başlıklı 279. maddesinin 2. fıkrası ise, "(2) Raporda, tarafların ad ve soyadları, bilirkişinin görevlendirildiği hususlar, gözlem ve inceleme konusu yapılan maddi vakıalar, gerekçe ve varılan sonuçlarla, bilirkişiler arasında görüş ayrılığı varsa, bunun sebebi, düzenlenme tarihi ve bilirkişi ya da bilirkişilerin imzalarının bulunması gerekir. Azınlıkta kalan bilirkişi, oy ve görüşünü ayrı bir rapor hâlinde de mahkemeye sunabilir..." hükmünü içermektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Rize ili, İkizdere ilçesi, Cevizlik Köyünde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Trabzon 11. Bölge Müdürlüğü tarafından yapılması planlanan "ER:3396069 Numaralı Cevizlik Bazalt Ocağı" projesine ilişkin olarak, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 17. maddesi uyarınca Rize Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından 21/01/2021 tarih ve E-202111 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı tesis edildiği ve anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, gerçekleştirilmesi halinde çevre sorunlarına yol açabilecek faaliyetler yönünden ilgili kurum, kuruluş ve işletmelerin Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlü oldukları, Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatının verilemeyeceği ve proje için yatırıma başlanamayacağı; ÇED Yönetmeliği'nde Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararının, Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Projeler hakkında yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararı olarak tanımlandığı, ilgili Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek veya tüzel kişilerin, Seçme Eleme Kriterleri uygulanacak projeler için Proje Tanıtım Dosyasını, Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara hazırlatmak, ilgili makama sunulmasını sağlamak ve proje kapsamında verdikleri taahhütlere uymakla yükümlü oldukları sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan, ÇED süreci sonunda verilecek kararların yargısal denetimi yapılırken, başta çevre mühendisi olmak üzere, ÇED raporunu hazırlayan kişilerin uzmanlık alanları da dikkate alınmak suretiyle belirlenmesi gereken bilirkişi heyeti tarafından hazırlanacak bilirkişi raporunun, dava konusu proje kapsamında öngörülen faaliyetin çevresel etkilerinin ve bu etkilerin minimize edilmesi için Proje Tanıtım Dosyası ya da ÇED Raporu içinde yer verilen önlemlerin yeterli olup olmadığının tespit edilerek değerlendirilmesi açısından, tarafları tatmin edici düzeyde hazırlanmasının da önemli bir gereklilik olduğu açıktır. Belirtilen hususların sağlanması, adil bir yargılama yapılması açısından önem arz etmektedir.

Olayda, dava konusu işlemin iptaline dair Mahkememizin 12/09/2024 tarih ve E:2022/411, K:2024/728 sayılı kararının Danıştay 4. Dairesi'nin 18/09/2024 tarih ve E:2024/2044, K:2024/4826 kararında " Bu itibarla; mümkünse üniversite öğretim üyeleri seçilerek oluşturulacak yeni bir bilirkişi heyetiyle, mahallinde yeniden keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılması ve projenin çevresel etkilerinin değerlendirilmesi suretiyle düzenlenecek rapor dikkate alınarak, işin esası hakkında yeniden karar verilmesi gerekmekte olup; yukarıda niteliği belirtilen bilirkişi raporuna dayanılarak dava konusuişlemin iptali yolunda verilen temyize konu İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir." gerekçesine yer verilmek suretiyle bozulması üzerine 20/11/2024 tarihinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verilmiş olup, mahallinde 01/07/2025 günü keşif icra

edilmesi sonrasında bilirkişilerce ibraz edilen 13/11/2025 havale tarihli bilirkişi raporunda özetle;

" (...)

1. MEVCUT DURUM ve ÇED YÖNETMELİĞİ'NE UYGUNLUĞUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Rize İli, İkizdere İlçesi, Cevizlik Köyü mevkiinde planlanan ER:3396069 numaralı Cevizlik Bazalt Ocağı Projesi, T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 11. Bölge Müdürlüğü tarafından yürütülmek üzere hazırlanmıştır. Proje kapsamında ocak sahasından yılda yaklaşık 15.724.800 ton (5.616.000 m³) bazalt üretimi öngörülmektedir. İşletme sürecinde açık ocak işletmeciliği yöntemi uygulanacak, basamak yüksekliği 10 m, genişliği 10 m ve genel şev açısı 70° olacak şekilde beş basamak halinde üretim yapılacaktır. Malzeme patlatmalı kazı yöntemiyle sökülerek doğrudan kamyonlara yüklenecek ve kırma-eleme tesisine tabi tutulmadan bölgedeki büyük ölçekli projelerde (özellikle İyidere Lojistik Merkez ve Limanı) dolgu ve inşaat faaliyetlerinde kullanılacaktır.

Proje alanının toplam yüzölçümü 97,88 hektar olup, bunun 13,45 hektarlık kısmı ÇED alanı olarak belirlenmiştir. Çalışma alanı tamamen orman vasfında olup, 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında gerekli izinlerin alınacağı ve işletme sonrası orman rehabilitasyon projesi uygulanacağı belirtilmiştir (Şekil 1). İşletme süresince yılda 312 gün, üç vardiya halinde, 24 saat esaslı çalışılacağı; ocakta yaklaşık 30 personelin istihdam edileceği öngörülmektedir. En yakın yerleşim birimleri proje alanına 535-550 m mesafede bulunmakta, ayrıca proje sahasına oldukça yakın konumda bulunan HES iletim tüneli yaklaşık 200 m mesafede ve 58 m derinlikte yer almaktadır. Bu durum faaliyetlerin çevresel risklerini artıran önemli bir unsurdur.

Çevresel etkiler yönünden yapılan değerlendirmede;

-Tüm Proje kapasitesinin çok yüksek olması (yıllık 15,7 milyon ton üretim), 24 saat esaslı işletme düzeni ve yoğun nakliye trafiği dikkate alındığında, faaliyetlerin hava kalitesi, toz, gürültü ve titreşim açısından sürekli ve kümülatif etkiler doğurması kaçınılmazdır.

- Proje sahasının tamamen orman alanında yer alması, yakın çevresinde yerleşim birimleri ile HES iletim tünelinin bulunması, ayrıca içme ve kullanma suyu kaynaklarının etkilenme ihtimali ciddi bir çevresel hassasiyet yaratmaktadır.

-Bölgenin topoğrafik yapısı ve eğim koşulları heyelan riskini artırmakta, bu da patlatma faaliyetleri ile şev duraylılığı arasındaki ilişkiyi daha da kritik hale getirmektedir.

-PTD'de modellemeler yapılmış olmakla birlikte, ilk bilirkişi raporunda hesaplamaların bilimsel dayanaklarının yetersiz olduğu vurgulanmış, sonradan yapılan ek çalışmalar bu açığı kısmen kapatsa da, uygulamada izleme-denetim mekanizmalarının ÇED sürecinde ayrıntılı olarak tanımlanması gerekmektedir.

-Projenin esasen İyidere Lojistik Merkezi ve Limanı ile doğrudan bağlantılı olması, fonksiyonel ve zamansal açıdan tek bir bütün teşkil etmesi nedeniyle kümülatif etki değerlendirmesi yapılması zorunludur.

Bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, projenin yalnızca PTD düzeyinde incelenmesi yeterli değildir. Faaliyetin ölçeği, korumu, sürekliliği ve kümülatif etkileri dikkate alındığında ÇED Yönetmeliği'nin Seçme-Elemente süreci kapsamında dahi "ÇED Gereklidir" kararı verilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Ayrıca proje bütünlüğü ve entegre yapısı nedeniyle tam ÇED sürecine tabi tutulması, çevresel etkilerin önlenmesi ve kamu yararının korunması açısından daha uygun olacaktır.

2. PROJE YER SEÇİMİNİN DEĞERLENDİRMESİ

Rize İli, İkizdere İlçesi, Cevizlik Köyü sınırları içerisinde planlanan bazalt ocağı projesi, tamamen orman vasfındaki alanlarda yer almaktadır. Proje alanı, vadi yamacında, eğimli topoğrafya

koşullarına sahip, jeolojik olarak heyelan riski yüksek bir bölgede bulunmaktadır. Ayrıca proje sahası, Cevizlik ve Gürdere köylerindeki yerleşim alanlarına 535-550 m mesafede, HES iletim tüneline yaklaşık 200 m uzaklıkta olup, yakın çevresinde tarım arazileri ve içme-kullanma suyu kaynakları mevcuttur.

...

ÇED Yönetmeliği açısından değerlendirildiğinde: proje sahasının orman alanı içinde yer alması, yerleşimlere ve altyapı tesislerine çok yakın konumda bulunması, tarım ve içme suyu kaynakları üzerinde baskı yaratması ve heyelan duyarlılığı yüksek bir coğrafyada seçilmiş olması, yer seçiminin çevresel sürdürülebilirlik ve kamu yararı ilkeleri ile bağdaşmadığını göstermektedir. Söz konusu çevresel risklere bağlı oluşabilecek olumsuzluklar (dere yataklarının bozulumu, heyelan, orman alanlarına yakınlık vb.) Bilirkişi Heyetince 01.02.2025 tarihinde sahada gerçekleştirdiği arazi çalışmasında da gözlenmiştir .

Sonuç olarak, Cevizlik Bazalt Ocağı için seçilen mevcut yer;

-Doğal kaynaklar (orman, su, tarım alanları).

-İnsan sağlığı ve yaşam alanları (yerleşimlere yakınlık).

- Jeolojik riskler (heyelan, şev duraysızlığı, patlatma etkileri)

bakımından yüksek riskli bir konum arz etmektedir. Bu nedenle yer seçimi çevresel açıdan uygun bulunmamaktadır ve söz konusu proje için tam ÇED sürecinde alternatif yer seçimi değerlendirmelerinin yapılması gerektiği kanaatine varılmıştır.

3. PROJENİN ÇEVRESEL ETKİLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRMESİ

3.1. Hava Kirliliği ve Alınan Önlemlere Yönelik Değerlendirmeler

Proje kapsamında ortaya çıkacak en önemli çevresel etkilerden biri hava kirliliğidir. Faaliyet alanında delme-patlatma, kazı, yükleme, taşıma ve boşaltma işlemleri sırasında yoğun miktarda toz emisyonu oluşması beklenmektedir. Ayrıca iş makineleri ve taşıma araçlarından kaynaklanacak egzoz emisyonları da bölgedeki hava kalitesine olumsuz katkı yapacaktır.

...

Sonuç olarak, AEZRMOD modellemesi, metodolojik olarak doğru bir seçim olsa da; kullanılan girdiler (emisyon faktörleri, Meeteorolojik veriler, toz bastırma verimlilikleri) gerçek saha koşullarını yansıtmamaktadır. Bu nedenle elde edilen değerler, sahadaki muhtemel etkileri olduğundan düşük göstermektedir. Patlatma raporları göstermektedir ki, uygun olmayan şarj miktarı veya sıkılama uygulamaları halinde 140 dB üzeri hava şoku ve yüksek PPV değerleri oluşabilir. Bu da hem yakın yerleşimler hem de HES tüneli için risk teşkil etmektedir. Sürekli üretim (24 saat 312 gün) ve yüksek kapasite dikkate alındığında, hava kirliliği etkilerinin sürekliliği ve kümülatifliği daha da belirgin hale gelmektedir.

Cevizlik Bazalt Ocağı Projesi'nin hava kirliliği etkileri, PTD'de öne sürüldüğü gibi sınır değerlerin altında değil; aksine yüksek risk potansiyeline sahip görünmektedir. Toz, egzoz ve patlatma kaynaklı emisyonların mevcut önlemlerle yeterince kontrol edilemeyeceği, AERMOD modellemesinin saha gerçeklerini tam yansıtmadığı ve ek bilimsel raporların da bu riskleri doğruladığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle projenin daha detaylı olarak değerlendirilmesi, sürekli analizlerinin yapılması gereklidir.

3.2. Gürültü, Patlatma ve Titreşimin Değerlendirilmesi

Proje kapsamında yapılacak delme—patlatma işlemleri, hem yer sarsıntısı (titreşim) hem de hava şoku/gürültü bakımından en önemli çevre risk kaynaklarıdır. Okan Üniversitesi'nin hazırladığı rapora göre, çalışma sahasında klasik makineli kazının yetersiz olması nedeniyle

patlatmalı kazı zorunludur ve bu nedenle çevresel etkiler ön tasarım düzeyinde incelenmiştir.

...

Titreşim ve hava şoku modellemeleri, kullanılan ampirik eşitliklere dayalıdır. ve gerçek saha koşullarında oluşabilecek ani pik değerleri tam yansıtmamaktadır. Proje alanının jeolojik Yapısı ve yakınındaki hassas altyapılar (özellikle HES tüneli). yüksek riskli konum arz etmektedir. Gürültü modellemesinde, nakliye trafiği ve gece çalışmaları dikkate alınmadığından, gürültü seviyeleri olumlu yönde düşük gösterilmiştir. Patlatmaların çevresel etkilerinin kabul edilebilir düzeyde kalabilmesi için yalnızca önlemler değil, sürekli izleme ve adaptif patlatma tasarımı gereklidir.

Sonuç olarak, Çevre mühendisliği bakış açısıyla; proje kapsamında planlanan patlatma faaliyetleri ve buna bağlı gürültü-titreşim etkileri, mevcut önlemlerle tam olarak kontrol altına alınamaz. Özellikle HES tüneli ve yakın konutlar üzerinde riskler devam etmektedir. Bu nedenle, söz konusu faaliyetlerin ÇED Raporu düzeyinde, ayrıntılı modelleme, yerinde ölçüm programları, izleme-denetim planları ve kümülatif etki değerlendirmeleri ile ele alınması gereklidir.

3.3. Su Kaynakları ve Hidrojeolojik Etkilerin Değerlendirilmesi

Proje sahası, İkizdere Havzası içerisinde, eğimli topoğrafya ve çok sayıda yan dere ile sınırlı bir hidrolojik sistemde yer almaktadır. Alanın çevresinde, özellikle Cevizlik ve Gürdere Köyleri'nin içme ve kullanma suları, doğal kaynaklardan ve küçük ölçekli iletim hatlarından sağlanmaktadır. Ayrıca hammadde üretim izin alanı içerisinde, İkizdere'nin yan kolları ve mevsimsel yağışa bağlı dere yatakları bulunmaktadır. Bu nedenle proje sahasının hidrolojik ve hidrojeolojik açıdan hassasiyet düzeyi oldukça yüksektir.

PTD'de yüzeysel su kaynaklarının varlığı genel olarak belirtilmiş; ancak detaylı hidrojeolojik modelleme yapılmamış, yalnızca dere yataklarına moloz ve pasa dökülmeyeceği taahhüt edilmiştir. İlk bilirkişi raporunda bu durum ciddi bir eksiklik olarak değerlendirilmiş; içme suyu kaynaklarının korunmasına yönelik somut bir plan bulunmadığı ve PTD'nin bu açıdan yetersiz olduğu belirtilmiştir.

...

Genel olarak değerlendirildiğinde patlatma ve kazı faaliyetleri sırasında moloz, pasa ve ince partiküllerin dere yataklarına taşınma riski yüksektir. Bu durum hem su kalitesini düşürecek hem de sediment yükünü artırarak ekosistem üzerinde olumsuz etkiler yaratacaktır. Açık ocak kazıları, yeraltı su seviyesinde değişime ve kaynak debilerinde azalmaya yol açabilir. Özellikle köylerin içme suyu kaynakları risk altındadır. Patlatmalarda kullanılacak ANFO ve diğer patlayıcıların kalıntılarının suya sızması halinde nitrat kirliliği oluşabilir. Bu durum, özellikle içme sularında NOS-N parametresinin sınır değerleri aşmasına yol açabilir. Orman örtüsünün kaldırılması ve şevlerin açılması ile erozyon riski artacak: yağışlı dönemlerde yüzeysel akışın artması sonucu bulanıklık ve taşınım söz konusu olacaktır.

...

Sonuç olarak, su kaynakları ve hidrojeoloji açısından proje alanı yüksek hassasiyet taşımaktadır. Yapılan ek etütler önemli veriler sunmuş olsa da, içme suyu kaynaklarının doğrudan etkilenme riski devam etmektedir. Bu nedenle, proje için yalnızca PTD düzeyinde yapılan değerlendirmeler yeterli değildir. Çevre| risklerin yönetilebilmesi için tam ÇED sürecinde hidrojeolojik modelleme, düzenli izleme programları, acil müdahale planları ve rehabilitasyon önlemlerinin bağlayıcı şekilde tanımlanması zorunludur.

3.4. Atık Yönetimi

...

PTD'de atık yönetimi genel ifadelerle ele alınmış, ancak uygulama esasları, depolama sahalarının yeri, kapasite hesaplamaları ve acil durum planları yeterince detaylandırılmamıştır. Bölgenin yüksek yağışlı iklimi ve orman ekosistemi dikkate alındığında, katı ve sıvı atıkların kontrolsüz yönetimi ciddi çevresel risk doğuracaktır. Tehlikeli atıkların (özellikle patlayıcı kalıntıları ve atık yağlar) yönetiminde uluslararası standartlara uygunluk zorunludur.

Sonuç olarak, atık yönetimi açısından proje sahası yüksek risk taşımaktadır. PTD'de sunulan önlemler teorik düzeyde kalmış olup, uygulamada atıkların çevreye sızması ve su-toprak kirliliği oluşturması ihtimali yüksektir. Bu nedenle projenin atık yönetimi, yalnızca PTD kapsamında değil; tam ÇED sürecinde ayrıntılı planlarla değerlendirilmelidir. Ayrıca atık yönetimi için bağlayıcı teknik şartlar, izleme-denetim mekanizmaları ve acil müdahale planları oluşturulmalıdır.

...

PTD'de yaklaşık 30 personelden kaynaklanacak evsel nitelikli atıksular için proje alanında foseptik (sızdırmaz fosseptik çukuru) yapılacağı belirtilmiştir. Bu fosseptiklerde biriktirilen atıksuların daha sonra vidanjörle çekilerek belediye/ilgili idare tarafından işletilen kanalizasyon sistemine veya arıtma tesisine taşınacağı ifade edilmiştir. Fosseptik uygulaması teorik olarak uygun görünse de, proje alanı eğimli topoğrafya ve geçirgen jeolojik formasyonlar içinde yer aldığından, yeraltı suyunu sızma riski bulunmaktadır. Bu nedenle yalnızca klasik fosseptik değil, prefabrik ve sızdırmaz yapıda, ikincil korumalı fosseptik sistemlerinin kullanılması zorunludur. Ayrıca fosseptiğin doluluk oranı sürekli izlenmeli ve bertaraf kayıtları tutulmalıdır.

Araç ve iş makinelerinden kaynaklanabilecek yağlı atık sular: PTD'de, araç ve makine bakımının şantiye dışında yapılacağı ve bu nedenle saha içinde yağlı atık su oluşmayacağı varsayılmıştır. Bu nedenle proje alanında yağ ayırıcı veya bakım sahasına yönelik özel bir altyapı planlanmamıştır. PTD'de bakım faaliyetlerinin tamamen saha dışında yapılacağı varsayımı gerçekçi değildir. Şantiye koşullarında rutin yağ değişimleri ve küçük ölçekli bakım-onarım ihtiyacı doğacaktır. Bu durumda yağlı atık su oluşacak ve kontrolsüz deşarj riski ortaya çıkacaktır. Bu nedenle saha içinde yağ tutuculu drenaj sistemleri ve sızdırmaz bakım alanları oluşturulmadan faaliyete başlanması uygun değildir.

...

Sonuç olarak, PTD'de öngörülen sıvı atık yönetimi önlemleri, teorik düzeyde kalmış olup saha koşullarında yetersizdir. Mevcut haliyle;

-Fosseptiklerin yeraltı sularını kirlileme riski,

-Şantiye bakım faaliyetlerinden kaynaklanacak yağlı suların kontrolsüz kalması,

-Yoğun yağış dönemlerinde çökeltim havuzlarının taşma ihtimali

önemli çevresel riskler oluşturmaktadır. Bu nedenle sıvı atıkların yönetimi için ÇED sürecinde detaylı mühendislik tasarımlarına, izleme-denetim programlarına ve acil müdahale planlarına ihtiyaç bulunmaktadır.

4. FLORA-FAUNA ve EKOSİSTEM AÇIINDAN DEĞERLENDİRME

Flora

...

PTD Sayfa 132 de "Faaliyet ile proje alanında habitat deformasyonu yaşanacaktır. Habitatlarda meydana gelecek deformasyonların "Ekolojik Restorasyon" ilkelerine uygun olarak restore edilmesi mutlaka sağlanacaktır. Habitatlarda fizyonomiye hâkim olan bitki türlerinin oluşturduğu sinekolojik (Fitosoyolojik) ünitelerin yapısının korunması birincil önceliktir. Üretim sırasında, özellikle bitkisel toprağın sıyrılması ile habitat kaybı söz konusu olacağından, bu habitatı

yaşam ortamı olarak kullanan flora ve faunanın kaybolması veya alanı terk etmesi kaçınılmaz olacaktır. Sıyrılan toprağın rehabilitasyon yapılınca kadar korunacaktır. Kayıpların önlenmesi için toprağın doğal vejetasyona uygun, çabuk gelişen türler kullanılarak bitkilendirilmesi vb. Gerekli tedbirler alınacaktır.” denilerek taahhüt verilmiş ve yine PTD Sayfa 5’de “Bitkisel toprak. Ocak alanının rehabilitasyon çalışmalarında kullanılacağından belirlenen alanda uygun koşullarda depolanacaktır denilmiştir fakat alanda depolanmış bitkisel toprak gözlenmemiştir.

Alandaki küçük dere yatağında riperyan vejetasyon varlığından söz edilmiş ve PTD’ da fotoğraflarla belirlenmiştir. Ancak faaliyet sonunda dere yatağı tamamiyle yok edilmiş hem riperyan vejetasyon yok edilmiş hem de sucul habitatlar bozulmuştur.

Sonuç olarak, Flora ve hidrobiyolojik açıdan proje çalışmaları tamamlandıktan sonra arazi ıslah çalışmalarına ilişkin PTD içerisinde bahsedilen uygulamaların yapılmadığı habitatların bozulduğu ve PTD de yapılan bu planlamanın yeterli özellik taşımadığı gözlenmiştir.

Fauna

Proje alanı hakkında bilirkişilik görevi gereği sahada yapılan gözlemler ve sonrasında literatür taraması dikkate alındığında bölgenin Önemli Doğa Alanı olarak kabul edilen bir geniş bir ekocoğrafik bölge içinde kaldığı anlaşılmaktadır. Bu alan sahip olduğu bitki ve hayvan çeşitliliği bakımından önemli türleri barındıran Türkiye’nin en büyük yüzölçümüne sahip koruma öncelikli alanı olarak tanımlanmaktadır.

...

Sonuç olarak, Cevizlik Bazalt Ocağı Projesi ile ilgili hazırlanmış ve alanı temsil eden Ekosistem değerlendirme raporunda kapsayıcı bilgiler yer almasına rağmen sahada yapılan gözlemlerde bu raporda Etki Maatrix’inde belirtilen hayvan türleri için alınması gereken tedbirler, bu tedbirlilerden sorumlu ve takip mekanizmalarının (Sayfa 56-65) eksik işletildiği bu bağlamda faunaya olumsuz etkilerinin olabileceği kanaati oluşmuştur. Örneğin Tesisin ürettiği tüm atıklar atık arıtma ve depolama tesislerine aktarılmalıdır. Aktarım sırasında belirlenmiş güzergah ve aktarım araçları çevreye atık bırakmaması, su kaynağında ve proje sahasında yaşaması muhtemel türlere ait habitatların zarar görmemesi ve bu sürecin izlenmesi ile ilgili işlemlerin eksik yapıldığı kanaati oluşmuştur. Proje faaliyetinin alandaki faunaya musait olması, ancak hazırlanmış olan ekosistem raporundaki önerilerin tamamına uyulması ve uyulduğunun ilgili sorumlularca ve uzmanlarca takibinin yapılması ile mümkün olacağı kanaatindeyim.

5. İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

Rize ili, İkizdere ilçesi, Cevizlik ve Gürdere Köyü mevkiinde yer alan Cevizlik Bazalt Ocağı Projesi kapsamında hazırlanan Proje Tanıtım Dosyası (PTD)nün inşaat mühendisliği yönünden değerlendirilmesi yapılmıştır. Değerlendirme kapsamında: PTD içeriği incelenmiş. daha önce hazırlanmış bilirkişi raporu değerlendirilmiş ve keşif günü sahada yapılan gözlemler dikkate alınmıştır. Proje alanı, yoğun orman örtüsü ve yüksek eğimli topoğrafyası ile doğal denge bakımından hassas bir bölgede yer almakta olup; yüzeysel ve yeraltı suları açısından da bölgesel öneme sahiptir. Bu nedenle taş ocağı faaliyetlerinin doğrudan ve dolaylı etkilerinin teknik olarak incelenmesi büyük önem arz etmektedir.

PTD’da, dere yataklarına hiçbir. surette hafriyat malzemesi dökülmeyeceği, kesitlerin daraltılmayacağı, akış rejiminin bozulmayacağı, dere koruma bandının en az 30 m olarak bırakılacağı yönünde taahhütler yer almaktadır. İlgili metinler aşağıda sunulmuştur. Ancak keşif günü yapılan incelemelerde, önceki bilirkişi raporlarında da belirtildiği üzere bu taahhütlere uyulmadığı gözlemlenmiştir. Özellikle, dere yatağına hafriyat ve yol yapımından çıkan malzeme

döküldüğü, koruma bandı taahhütlerinin ihlal edildiği, şev üst kotundan itibaren bırakılması gereken asgari & m mesafenin korunmadığı tespit edilmiştir. Bu durum, PTD'daki beyanlarla fiili uygulama arasında ciddi farklılıklar bulunduğunu ortaya koymaktadır.

6. ORMAN MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

...

Gerek normal kamu yararı devam eden orman ekosistemlerinde. gerekse özel konumu olan bazı orman kaynaklarında, yine kamu yararı olduğu gerekçesiyle belli bir orman alanının bir başka etkinliğe tahsisi ya da bu alanlar içinde bir başka etkinliğe izin verilmesi durumları ile karşılaşılmaktadır. Yani orman kaynaklarının kullanımı ile ilgili farklı bir talep gündeme gelmektedir. Böylece "üstün kamu yararı" kavramı kullanılarak belli kararlar verilebilir. Orman alanları içerisinde var olan doğal kaynakların değerlendirilmesine yönelik bir etkinliğe izin verilmesinde aranması gereken ölçütler; bu etkinlikten elde edilecek mal ve hizmetlerin ülke insanları için taşıdığı önem, etkinliğin gerçekleştirilmesi ile oluşacak çevresel etkilerin ortadan kaldırılabilme olanakları ve bunun parasal değeri, etkinlikle birlikte orman ekosisteminden elde edilen faydaların sürdürülmesidir.

...

Rize İli, İkizdere İlçesi, Cevizlik ve Gürdere Köyü mevkiinde, Ulaştırma ve Alt yapı Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü tarafından işletilmek istenen "ER:3396069 ruhsat numaralı Cevizlik Bazalt Ocağı Projesi'nin yalnızca PTD düzeyinde yürütülmesi yeterli değildir. Bu haliyle projenin olumlu ya da olumsuz etkileri bilinmemektedir.

"ER:3396069 ruhsat numaralı Cevizlik Bazalt Ocağı Projesi" nin orman ekosistemine çevresel etkileri, bu çevresel etkilerin giderilip giderilmediği ve orman ekosisteminin yararlarının devam edip etmediği, projenin sağladığı toplumsal fayda düzeyinin ortaya konacağı ÇED RAPORU hazırlanmalıdır.

7. ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

Proje Tanıtım Dosyasının (PTD) incelenmesinden davaya söz konusu proje Rize İli, İkizdere İlçesi, Cevizlik Köyü mevkinde T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 11. Bölge Müdürlüğü tarafından yürütülmek üzere hazırlandığı anlaşılmaktadır. Söz konusu ER:3396069 numaralı Cevizlik Bazalt Ocağı Projesi kapsamında ocak sahasından yılda yaklaşık 15.724.800 ton (2.616.000 m3) bazalt üretiminin gerçekleştirileceği öngörülmektedir. İşletmede açık ocak işletmeciliği yöntemi uygulanarak, üretimin yapılacaktır. Proje Tanıtım Dosyasından ocaktan malzeme patlatmalı kazı yöntemiyle sökülerek doğrudan kamyonlara yüklenecek ve kırma-eleme tesisine tabi tutulmadan bölgedeki büyük ölçekli projelerde (özellikle İyidere Lojistik Merkez ve Limanı) dolgu ve inşaat faaliyetlerinde kullanılacağı anlaşılmaktadır. Bu işlemlerin yapılması sürecinde toz oluşumu ve taşınımı kaçınılmaz olacaktır.

...

Bilirkişi Heyetince 01.07.2025 tarihinde sahada gerçekleştirdiği arazi çalışmasında da proje sahasının orman alanı içerisinde kaldığı, proje alanında tarım arazilerinin bulunmadığı ancak civarında tarım alanlarının bulunduğu anlaşılmıştır.

...

Projede yapılan/yapılacak olan çeşitli faaliyetler (patlatma, taşıma vb) sonucu toz oluşumu ve toz taşınımı kaçınılmaz olacaktır. Açığa çıkan tozun civarda bulunan tarım alanları ve kültür bitkileri üzerine olumsuz etkide bulunabilecektir.

...

Proje sahasının yerinde incelenmesi sonucu elde edilen bulgular ile Proje Tanıtım Dosyasında yer alan bilgilerin birlikte değerlendirilmesi neticesinde proje sahasının orman alanı içerisinde kaldığı ve proje sahası (ocak alanı) içerisinde tarım alanlarının bulunmadığı görülmüş olmasına karşın proje sahası civarında çay tarımı yapılan alanların (çay bahçelerin) bulunması proje kapsamında yapılacak çeşitli faaliyetlerden dolayı oluşan/oluşacak olan tozun tarım alanları (çaylıklar) üzerine olumsuz yönde etki edebileceği kanaatine varılmıştır.

8. JEOLojİ MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

Jeoloji mühendisliği açısından saha hem taş ocağından çıkartılan malzemenin uygun nitelikte beton agregası olup olmadığı hem de açık işletmenin jeoteknik olarak yönetmeliklere uygun işletilip işletilmediği değerlendirilmiştir. Çıkartılan malzeme bazalt olup beton agregası olarak kullanılmaya elverişli bir malzemedir, özellikle alt kotlara inildiğinde malzemenin dayanım özellikleri artmakta daha nitelikli bir malzemeye dönüşmektedir. Açılan açık işletme kaya kütlesi ve işletme modeli açısından değerlendirildiğinde ise; kaya kütlesinin aşırı derecede kırıklı ve çatlak içerdiği, kaya kütlesi stabilizasyonu açısından düzlemsel devrilme ve kama türü hareketlerinin tamamının ayna içerisinde gözlemlendiği, tasarlanan şev yüksekliğinin çok fazla ve şev eğim açısının çok yüksek olduğu, palye genişliklerinin ve basamak yüksekliklerinin gelişi güzel dizayn edildiği görülmüştür. Proje sahası içerisinde eğer imalat devam edilecekse mutlaka uzman bir kaya mekanikçi tarafından ölçümlere dayalı kaya kütlesi değerlendirmesinin yapılması şev yükseklik, basamak sayısı ve palye genişliklerinin kinematik ölçümler sonucu yapılması gerekmektedir. Ayrıca kazı aynasının yüzeyinde bazı serbest formda duran kayaçların varlığı görülmekte olup bunların düşürülerek güvenli kotlara indirilmesi yada tel kafes uygulaması / dinamik bariyer uygulamasıyla yol güvenliğinin sağlanması gerekmektedir.

9. MADEN MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

İlgili proje, Rize İli, İkizdere İlçesi, Cevizlik Köyü Mevkiinde bulunan ve İyidere Lojistik Merkez ve Limanı yapımı, bakım ve onarım faaliyetlerinde ve bölgedeki yol yapımı projelerinde kullanılmak üzere bazalt malzemesi temini için projelendirilmiş taş ocağıdır. Projeye ait PTD' de proje sahasında üretimin açık işletme yöntemi uygulanarak klasik delme patlatma ile yapılacağı belirtilmiştir. Patlatma işleminden sonra elde edilen malzemenin, herhangi bir kırma-eleme işlemine tabi tutulmadan kamyonlarla ihtiyaç duyulan inşaat sahalarına nakliyesinin yapılacağı belirtilmiştir.

Bir maden işletmesinde üretim faaliyetine başlanmadan önce yapılacak planlamaların en önemlisi rezerv hesaplamalarının doğru ve kesin şekilde yapılmasıdır. Bu durum işletmenin tüm faaliyetlerini doğrudan etkilediği için detaylı olarak yapılmalıdır. İlgili proje için hazırlanan PTD dosyasına bakıldığında rezerv hesabı yapıldığı görülmektedir. Ancak yapılan bu hesaplamaların oldukça yüzeysel ve teorik yaklaşımlar kullanılarak yapıldığı anlaşılmaktadır. Kaya kütlesi ve kaya malzemesi özelliklerinin belirlenmesine yönelik detaylı çalışmalar yapılmamıştır. Ayrıca üretim planlaması, makine-ekipman seçimi ve nakliye planlaması aşamalarının da yeterince detaylı yapılmadığı anlaşılmaktadır.

İlgili projeye ait PTD dosyasında ocak tasarımı ile ilgili olarak “Ocak sahasında basamak yüksekliği 10 m, basamak genişliği ise 10 m. olacaktır. Basamak şev açısı, iş güvenliği açısından tehlikeli olmayacak seviyelerde tutulacak olup genel şev açısı ise 70” olarak planlanmaktadır. Malzeme, iş makineleri ile yerinden sökülemeyecek sertlikte olduğundan delme-patlatma yöntemi tercih edilmiş olup malzeme wagon-drill ile delikler delinerek patlayıcı madde ile emniyet tedbirleri doğrultusunda patlatılacaktır.” şeklinde açıklama yapılmıştır. Ancak, bu açıklamada belirtilen teknik değerlerin hangi hesaplamalara veya varsayımlara göre belirlendiği net olarak ifade

edilmemiştir. Geniş bir alanda üretim faaliyeti sürdürülen ve bu faaliyetlerden çevresindeki yerleşim yerleri, yol ve tünel gibi yapılar ile çevre ve doğal yaşam alanlarının etkilenme olasılığı yüksek bir proje için daha detaylı hesaplamalar ile doğru bir planlama yapılması gerekmektedir. Nitekim yerinde yapılan gözlemlerde kaya kütlesi içerisinde nispeten kırık çatlak yapısının daha fazla olduğu kısımlar olduğu belirlenmiştir (Fotoğraf 19). Mühendislik uygulamalarında bu kısımların ayrı olarak değerlendirilmesi genel olarak tavsiye edilmektedir. Ancak, proje başlamadan önce detaylı bir kaya kütle tanımlaması yapılmadığı için bu kısımlara herhangi bir özel tasarım veya planlama yapılmamıştır. Ancak uzun vadede bu kısımlarda kaya düşmesi, kaya bloğu kayması gibi problemlerin olması beklenebilir.

...

Bozulan ocak yapısı üretim sonrasında üretim sahasının doğaya yeniden kazandırılması aşamasında da problem oluşturacağı kesindir. PTD' de zaten üretim sonrasında ilgili taş ocağının doğaya yeniden kazandırılmasıyla ilgili yapılması planlanan işlemler detaylı olarak verilmemiştir. Yerinde yapılan gözlemlerde ocak içerisinde ağaçlandırma çalışmalarının kısmen yapıldığı alanların olduğu görülmüştür. Ancak şevlerde bitkisel toprak örtüsünün olamamasından dolayı bu çalışmaların başarılı olabilmesi şüphelidir.

...

Sonuç olarak, ilgili proje sahası için PTD' de verilen planlamaların detaylı olarak yapılmadığı değerlendirilmektedir. Kaya malzemesi ve kaya kütlesi özelliklerinin detaylı olarak belirlenmediği ve yapılan planlama ve hesaplamaların genel yaklaşımlar kullanılarak yapıldığı belirlenmiştir. Konumu itibarıyla işletimi aşamasında çevreye olumsuz etki doğurma riski fazla olan böyle bir işletme için daha detaylı bir planlama yapılması gerekmektedir. En baştan doğru şekilde yapılmayan planlama neticesinde ocak tasarım parametrelerinin belirtilen niteliklerde olmadığı ve sahanın rehabilitasyonu ve doğaya yeniden kazandırılması için yapılacak çalışmaların da bu haliyle yeterli olmadığı belirlenmiştir. Rehabilitasyon ve doğaya yeniden kazandırılma ile ilgili detaylı planlama da PTD' de verilmemiştir.

SONUÇ VE KANAAT

...

1. Proje Tanıtım Dosyası (PTD) biçimsel olarak hazırlanmış olmakla birlikte, içerik ve bilimsel derinlik bakımından Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği'nin gereklerini tam olarak karşılamamaktadır. Özellikle hava kalitesi, hidrojeoloji, flora-fauna, atık yönetimi ve yer seçimi konularında yapılan değerlendirmeler yüzeysel kalmıştır.

2. Proje kapsamında planlanan yıllık üretim miktarı (15 724 800 ton/yıl) ve 24 saat esaslı işletme düzeni. PTD kapsamı dışında kalamayacak büyüklüktedir. Bu kapasite, ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesi'nde yer alan sınırları fiilen aşmaktadır. Dolayısıyla, projenin tam ÇED sürecine tabi olması gerektiği kanaatine varılmıştır.

3. Proje yer seçimi, tamamen orman vasfındaki bir alan içinde, heyelan riski yüksek, yerleşim yerlerine ve HES tüneline çok yakın, içme ve kullanma suyu kaynaklarının etkilenebileceği bir bölgede yapılmıştır. Bu durum, çevresel açıdan uygunsuz yer seçimi anlamına gelmektedir. Yerleşimlere olan mesafenin kısa olması, patlatma, foz ve gürültü etkilerinin insan sağlığı üzerinde olumsuz sonuçlar doğurabileceğini göstermektedir.

4. Hava kalitesi modellemesi (AERMOD) ve akustik raporlar, sahadaki gerçek koşulları yansıtmamaktadır. Model parametrelerinde yapılan iyimser kabuller (örneğin, sekonder tozun sifir kabul edilmesi, tersel meteorolojik koşulların dikkate alınmaması) sonuçları bilimsel! olarak tartışmalı hale getirmiştir. Bu nedenle hava kalitesi, toz ve gürültü etkileri bakımından PTD

bulguları yetersiz ve güvenilir değildir.

5. Patlatma faaliyetleri sonucu ortaya çıkabilecek yer sarsıntısı (titreşim), hava şoku ve kaya fırlaması riskleri, özellikle yakındaki HES tüneli ve yerleşim alanları açısından ciddi güvenlik ve yapısal riskler taşımaktadır. PTD'de önerilen tedbirler yeterli değildir; izleme ve denetim mekanizmaları tanımlanmamıştır.

6. Su kaynakları ve hidrojeoloji açısından, proje sahası İkizdere Havzası içinde, yüksek eğimli ve geçirgen jeolojik formasyonlar üzerinde yer almaktadır. Faaliyetlerin yeraltı suyu seviyesinde değişim, sediment taşınımı ve nitrat kirliliği riski yaratabileceği tespit edilmiştir. Köylerin içme suyu kaynaklarının işletme sahasına yakınlığı, ciddi bir çevresel tehdit unsurudur. Ek bilirkişi raporuyla sunulan hidrojeolojik etüt ve hidrosensus çalışmaları, PTD'deki eksiklikleri kısmen gidermiştir. Ancak köylere ait içme suyu kaynaklarının proje sahasına yakınlığı, telafisi güç zararlar doğurabilecek kritik bir risk unsuru olmaya devam etmektedir.

7. Atık yönetimi bakımından PTD'de belirtilen önlemler teorik düzeyde kalmış, saha gözlemlerinde uygulama eksiklikleri tespit edilmiştir. Özellikle bitkisel toprağın depolanmaması, atık depolama alanlarının düzensiz kullanılması ve yağlı atıklar için altyapı eksikliği dikkat çekicidir.

8. Flora-fauna ve ekosistem değerlendirmeleri, PTD'de taahhüt edilmesine rağmen uygulanmamıştır. Riparyan vejetasyonun yok edildiği, sucul habitatların bozulduğu ve rehabilitasyon planlarının sahada hayata geçirilmediği gözlenmiştir. Bölgenin Avrupa-Sibirya fitocoğrafik kuşağı içinde yer alması ve endemik tür barındırması, ekolojik tahribatın önemini artırmaktadır.

9. İnşaat mühendisliği açısından, dere koruma bandı taahhütlerine uyulmadığı, hafriyat ve pasa malzemesinin dere yataklarına döküldüğü tespit edilmiştir. Bu durum, akış rejiminin bozulmasına, taşkın ve erozyon riskinin artmasına yol açmaktadır.

10. Orman mühendisliği açısından, proje sahasının tamamı orman ekosistemi niteliğinde olup, bu alanın madencilik faaliyetlerine tahsisine “üstün kamu yararı” ilkesi kapsamında gerekçe oluşturacak nitelikte bir zorunluluk bulunmamaktadır. Orman alanının korunması halinde kamu yararı zaten sağlanmaktadır.

Yukarıda ayrıntılı olarak belirtilen teknik, çevresel, jeolojik ve ekolojik gerekçeler doğrultusunda: Proje Tanıtım Dosyası'nın bilimsel, teknik ve hukuki açıdan yetersiz olduğu, faaliyetlerin yer seçimi, kapasite ve kümülatif etkileri itibariye ÇED Yönetmeliği'nin 6. 8. ve 9. Maddeleri kapsamında “ÇED Gereklidir” kararını gerektirdiği, “ÇED Gerekli Değildir” kararının kamu yararı, çevresel sürdürülebilirlik ve ekosistem bütünlüğü ilkeleriyle bağdaşmadığı, proje alanının ekolojik, hidrojeolojik ve orman ekosistemi açısından yüksek risk taşıdığı, Çevresel etkilerin yalnızca PTD düzeyinde değerlendirilemeyeceği sonuçlarına varılmıştır.

Sonuç olarak, Rize İli, İkizdere İlçesi, Cevizlik ve Gürdere Köyü mevkiinde planlanan ER:3396069 ruhsat numaralı Cevizlik Bazalt Ocağı Projesi hakkında verilen “Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir” kararının bilimsel, teknik ve hukuki açıdan uygun olmadığı, bu nedenle proje için “ÇED Gereklidir” kararının verilmesinin uygun olacağı kanaatine oybirliğiyle varılmıştır. şeklinde görüş ve kanaat bildirilmiştir.

Bilirkişi raporu taraflara ve müdahillere tebliğ edilmiş, bilirkişi raporuna karşı taraflar ve müdahiller tarafından ileri sürülen itiraz konularının bilirkişilerce raporda ayrıntılı olarak ele alındığı, her ne kadar davalı idarece bilirkişi raporunda proje hakkında Çed Gereklidir kararı verilmesi gerektiğine yönelik değerlendirmenin fonksiyon gaspı mahiyetinde olduğu ileri sürülmekte ise de;6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 282. maddesi uyarınca Mahkememizce bilirkişinin oy ve görüşünü diğer delillerle birlikte serbestçe değerlendirilecek

T.C.
RİZE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2024/966
KARAR NO : 2025/1185

olması karşısında salt bu yöndeki tespitin raporun hükme esas alınmasına engel teşkil etmediği anlaşılmakla, söz konusu itirazlar raporu kusurlandırıcı mahiyette görülmemiş, raporun hükme esas alınabilecek nitelik ve yeterlikte olduğu değerlendirilmiştir.

Bu durumda; dava dosyasında yer alan bilgi ve belgelerin yukarıda alıntısına yer verilen mevzuat hükümleri ve bilirkişi raporlarıyla birlikte değerlendirilmesinden;toz emisyonuna yönelik olarak AERMOD modellemesi yapılmak suretiyle değerlendirme yapılması metodolojik olarak yerinde olmakla birlikte bu kapsamda dikkate alınan girdilerin (emisyon faktörleri, meteorolojik veriler, toz bastırma verimlilikleri)gerçek saha koşullarını yansıtmadığı, dolayısıyla bu hususta yapılan değerlendirmelerin yetersiz olduğu, gürültü modellemesinde nakliye trafiği ve gece çalışmalarının dikkate alınmadığı, sürekli nakliye gürültüsü ve patlatma kaynaklı ani sesler birlikte düşünüldüğünde gürültü seviyesinin PTD'de öngörülenden daha yüksek olacağı, titreşim ve hava şoku modellemelerinin gerçek saha koşullarında oluşabilecek ani pik değerleri tam olarak yansıtmadığı, proje sahasının hidrolojik ve hidrojeolojik açısından hassasiyet düzeyinin yüksek olduğu, PTD'de yüzeysel su kaynaklarının varlığı genel olarak belirtilmekle birlikte detaylı hidrojeolojik modelleme yapılmadığı, yapılan ek etütler ile önemli veriler sunulmuş olsa da içme suyu kaynaklarının doğrudan etkilenme riskinin devam ettiği, atık yönetimi açısından proje sahasının yüksek risk taşıdığı, buna rağmen PTD'de atık yönetiminin genel ifadelerle ele alındığı, uygulama esasları, depolama sahalarının yeri, kapasite hesaplamaları ve acil durum planlarının yeterince detaylandırılmadığı, flora ve hidrobiyolojik açıdan proje tamamlandıktan sonra arazi ıslah çalışmalarına ilişkin planlamanın yeterli özellikleri taşımadığı, proje sahası civarındaki çay tarımı yapılan alanların proje kapsamında oluşacak toz emisyonu nedeniyle olumsuz etkileneyeceği, PTD'de yapılan rezerv hesabının yüzeysel ve teorik yaklaşımlar kullanılarak yapıldığı, kaya kütlesi ve malzemesi özelliklerinin belirlenmesine yönelik detaylı çalışmalar yapılmadığı, üretim planlaması, makine ekipman seçimi ve nakliye planlaması aşamalarının yeterince detaylandırılmadığı, PTD'deki ocak tasarımına ilişkin açıklamalarda yer alan teknik değerlerin hangi hesaplama ve varsayımlara göre belirlendiğinin net olarak belirtilmediği, sahanın rehabilitasyonu ve doğaya yeniden kazandırılabilmesi ile ilgili detaylı planlama yapılmadığı görülmekle, söz konusu projeye ilişkin hazırlanan Proje Tanıtım Dosyasının içeriğinin eksik ve yetersiz olduğu, projede öngörülen faaliyet için hazırlanan raporun içeriğinin eksik olması ve etkilerin tam değerlendirilmemesi nedeniyle çevreyi korumak için gerekli önleyici önlemleri içermediği, bilimsel ve teknik yönden yeterli olmadığı anlaşıldığından,; dava konusu Rize ili, İkizdere ilçesi, Cevizlik ve Gürdere Köyü mevkiinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü tarafından işletilmek istenilen "ER: 3396069 ruhsat numaralı Cevizlik Bazalt Ocağı Projesi" ile ilgili olarak tesis edilen 21/01/2021 tarihli ve E.202111 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararında hukuka ve mevzuata uyarlık bulunmadığı sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle;

1-Dava konusu işlemin iptaline,

2- Aşağıda dökümü yapılan ve davacılar tarafından karşılanan 83.787,85-TL ilk derece yargılama gideri ile 719,10-TL temyiz yargılama giderinin davalı idareden alınarak davacılara verilmesine,

3-Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca duruşmalı işler için belirlenen 40.000,00-TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacılara verilmesine,

4-Davacılar yanında müdahiller tarafından yapılan ve aşağıda dökümü gösterilen 1.765,00-

T.C.

RİZE

İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/966

KARAR NO : 2025/1185

TL ilk derece yargılama gideri ile 2.206,30-TL temyiz yargılama giderinin davalı idareden alınarak davacılar yanında müdahillere verilmesine,

5-Davalı idare yanında müdahil Bakanlık tarafından yapılan ve aşağıda dökümü gösterilen 1.136,00-TL yargılama giderinin davalı yanında müdahil Bakanlık üzerinde bırakılmasına,

6-Davalı idare yanında müdahil ortak girişim grubu tarafından yapılan ve aşağıda dökümü gösterilen 257,80-TL yargılama gideri ile 7.407,60-TL temyiz yargılama giderinin müdahil ortak girişim grubu üzerinde bırakılmasına,

7-492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 8. maddesi uyarınca, bozma üzerine yeni kararın verildiği tarihte geçerli harç tarifesine göre alınması gereken 615,40-TL karar harcından peşin yatırılan 59,30-TL düşüldükten sonra tahsili gereken 556,10-TL harcın davacılardan tahsili için ilgili tahsil merciine müzekkere yazılmasına,

8-Artan posta ve keşif, bilirkişi avanslarının talep edilmesi hâlinde derhal, talep edilmemesi hâlinde ise kararın kesinleşmesinden sonra re'sen, aidiyetine göre taraflara ve müdahillere iadesine,

9-Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 325. maddesi uyarınca haksız çıkan taraftan alınmak şartıyla Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan 180.000,00-TL yargılama giderinin davalı idareden tahsil edilerek Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı'na verilmek üzere ilgili tahsil dairesine müzekkere yazılmasına,

10-2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 20/A maddesi uyarınca kararın tebliğini izleyen günden itibaren **(15) gün** içerisinde **Danıştay** nezdinde **temyiz** yolu açık olmak üzere, 25/12/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
		
		
195177		
		

YARGILAMA GİDERLERİ (DAVACILAR) :

Başvurma Harcı :	59,30 TL
Karar Harcı :	615,40 TL
Vekalet Harcı :	42,50 TL
Keşif Harcı :	4.725,10 TL
Keşif Yol Gideri :	1.800,00 TL
Bilirkişi Ücreti :	70.250,00 TL
Posta Gideri :	6.287,80 TL

Dosya Bedeli : 7,75 TL

TOPLAM : 83.787,85 TL

T.C.
RİZE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2024/966
KARAR NO : 2025/1185

DAVACI YANINDA MÜDAHİLLER

YARGILAMA GİDERLERİ :

Toplam Başvuru Harcı : 593,00 TL
Toplam Vekalet Harcı: 85,00 TL
Posta Gideri: 1.087,00 TL

TOPLAM 1.765,00 TL
:

DAVALI YANINDA MÜDAHİL ORTAK GİRİŞİM

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvurma Harcı : 59,30 TL
Vekalet Harcı : 20,00 TL
Posta Gideri: 178,50 TL

TOPLAM 257,80 TL
:

DAVALI YANINDA MÜDAHİL BAKANLIK

YARGILAMA GİDERLERİ :

Posta Gideri: 1.136,00 TL

TOPLAM : 1.136,00 TL

TEMYİZ YARGILAMA GİDERLERİ (Davacı) :

Temyiz Başvuru Harcı : 397,80 TL
Temyiz Karar Harcı : 168,30 TL
Temyiz YD Harcı : 133,00 TL
Posta Gideri : 20,00 TL

TOPLAM : 719,10 TL

DAVACI YANINDA MÜDAHİLLER TEMYİZ

YARGILAMA GİDERLERİ :

Top. T. Baş.Harcı : 1.193,40 TL
Top. T. Karar Harcı : 504,90 TL
Top. T. YD Harcı : 399,00 TL
Posta Gideri : 109,00 TL

T.C.
RİZE
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2024/966
KARAR NO : 2025/1185

TOPLAM : 2.206,30 TL

YARGILAMA GİDERLERİ (DAVALI İDARE):

Posta Gideri : 1.000,00 TL

TOPLAM : 1.000,00 TL

DAVALI YANINDA MÜDAHİLLER TEMYİZ

YARGILAMA GİDERLERİ :

Top. T. Baş.Harcı : 4.215,60 TL

Top. T. Karar Harcı : 1.783,00 TL

Top. T. YD Harcı : 1.409,00 TL

TOPLAM : 7.407,60 TL

ADALET BAKANLIĞI BÜTÇESİNDEN
KARŞILANAN YARGILAMA GİDERLERİ :

Bilirkişi Ücreti : 177.000,00 TL

Keşif Yol Gideri : 3.000,00 TL

TOPLAM : 180.000,00 TL